

Korttidsboende och särskilt boende – SoL

Riktlinjer för utredning, beslut och utförande enligt socialtjänstlagen

Diarienummer: VON 2014/0068-17 003

Korttidsboende	Särskilt boende
Delen om korttidsboende är fastställd av vård- och omsorgsnämnden den 12 februari 2014 med diarienummer 2014/0068-6 003.	Delen om särskilt boende är antagen av vård- och omsorgsnämnden den 14 maj 2013 med diarienummer VON 2015/01075 003.
Redaktionella ändringar är gjorda 2014-08-20. Dokumentet ersätter tidigare riktlinje med diarienummer VON-53/2012 730. En revidering av riktlinjen är genomförd och fastställd av vård- och omsorgsnämnden 2016-04-13. Den ersätter ”Tillfällig riktlinje och tillfälligt ändrad delegation för korttidsboende enligt SoL” med diarienummer VON 2014/0068-9 003	Riktlinjen godkändes av vård- och omsorgskontorets ledningsgrupp 2013-04-08. Riktlinjen är redaktionellt reviderad efter beslut i vård- och omsorgsnämnden 2014-09-17 efter synpunkter från IVO. Dokumentet ersätter Riktlinjer för särskilt boende – SoL med diarienummer VON-176/2013 003. Ytterligare en redaktionell revidering har skett 2015-11-17.

Det är två riktlinjer som nu slås samman. Riktlinjen tydliggör när en person kan få korttidsboende eller särskilt boende. Det finns olika former av korttidsboende, såsom regelbundet återkommande korttidsboende, gästrum, tillfälligt ersätta stöd och omsorg från närstående, i avvaktan på lösning av ordinarie bostadssituation och vid vård i livets slutskede. Insatsen särskilt boende beskrivs, vilka boendeformer som finns och vad som ingår i särskilt boende. Den tar också upp hyresförhållandet och om man vill sammanbo i särskilt boende.

VÅRD- OCH OMSORGSKONTORET

1. KORTTIDSBOENDE	3
1.1 NÄR KAN DET BLI AKTUELLT MED KORTTIDSBOENDE?	4
1.1.1 Regelbundet återkommande korttidsboende.....	4
1.1.2 Gästrum	4
1.1.3 Tillfälligt ersatt stöd och omsorg från närstående	4
1.1.4 I avvaktan på lösning av ordinarie bostadssituation	4
1.1.5 Vård i livets slutskede	5
1.1.6 Korttidsboende i särskilt boende	5
1.2 MYNDIGHETSUTÖVNINGENS UTREDNING OCH BESLUT	5
1.2.1 Om behovet förändras under korttidsvistelsen	5
1.3 BESKRIVNING AV KORTTIDSBOENDE	6
1.4 BEHÅLLA PLATS PÅ KORTTIDSBOENDE VID VISTELSE PÅ SJUKHUS?	6
2. SÄRSKILT BOENDE	7
2.1 BOENDEFORMER	7
2.1.1 Särskilt boende utan speciell inriktning	7
2.1.2 Särskilt boende för personer med demenssjukdom.....	7
2.1.3 Särskilt boende för personer med funktionsnedsättning.....	8
2.2 VEM KAN FÅ SÄRSKILT BOENDE?	8
2.2.1 Personer som har behov av särskilt boende men inte vet om de vill flytta	8
2.2.2 Att flytta till särskilt boende	8
2.2.3 Byta särskilt boende	9
2.2.4 Tacka nej till särskilt boende.....	9
2.3 VAD INGÅR I SÄRSKILT BOENDE?	9
2.3.1 Måltider	10
2.3.2 Trygghetslarm.....	10
2.3.3 Socialt innehåll och aktiviteter	10
2.3.4 Ledsagning.....	10
2.3.5 Hälso- och sjukvård.....	11
2.4 HYRESFÖRHÅLLANDE	11
2.4.1 När en lägenhet blir ledig	11
2.4.2 Renovering av lägenhet	12
2.5 SAMMANBOENDE I SÄRSKILT BOENDE	12
2.5.1 När båda har behov av särskilt boende.....	12
2.5.2 När en har behov av särskilt boende	12

1. Korttidsboende

Korttidsboende beviljas enligt 4 kapitlet 1 § socialtjänstlagen (SoL). På ett korttidsboende vistas den enskilde en kortare tid men har kvar sin ordinarie bostad. Korttidsboende kan beviljas till vuxna personer under förutsättning att den som ska vistas på korttidsboende själv ställer sig bakom ansökan.

Det ska vara möjligt att bo kvar i det egna hemmet även med omfattande vård- och omsorgsbehov med stöd av hemtjänst och hemsjukvård eller primärvård. Syftet med korttidsboende är att tillfälligt tillgodose behov av vård och omsorg som inte kan ges i det ordinära boendet och eller avlasta anhöriga som vårdar. På korttidsboende kan den enskilde få vård och omsorg under hela dygnet.

En politisk avsiktsförklaring om återhämtning och rehabilitering för äldre antogs 2011 av landstinget (nuvarande Region Östergötland) och kommunerna i Östergötland¹. Avsiktsförklaringen handlar om att de äldre ska få rehabilitering och återhämtning i det egna hemmet direkt efter en sjukhusvistelse. Huvudmännen ska ge samverkande insatser för att uppnå detta. Korttidsboende beviljas inte enbart för att få rehabilitering och återhämtning. Däremot ska personer som vistas på korttidsboende erbjudas rehabilitering² enligt kommunens hälso- sjukvårdsansvar.

För att den enskilde ska känna sig trygg hemma efter en sjukhusvistelse finns ett särskilt hemgångsteam³, infört som komplement till ordinarie hemtjänst och hemsjukvård. Det innebär en förstärkning av vården och omsorgen i hemmet. Hemgångsteamet är bemannat dagtid alla dagar fram till klockan 17.00, deras stöd kan vara aktuellt i 14 dagar efter en sjukhusvistelse.

Att bo på flera ställen kan skapa oro och förvirring hos personer med demenssjukdom. Därför är korttidsboende en insats som bör användas sparsamt. Om möjligt ska andra insatser i hemmet erbjudas en person med demenssjukdom, såsom exempelvis hemtjänst, avlösning och dagverksamhet.

I tillämpningsanvisningar för taxor⁴ framgår kostnader och detaljer kring vad som ingår på korttidsboende.

¹ Se vidare i läns gemensam politisk avsiktsförklaring avseende återhämtning och rehabilitering för äldre i Östergötland, diarienummer: VON 416/2011

² Se vidare i Handbok i rehabiliteringsprocessen

³ Se vidare i Riktlinjer för hemtjänst

⁴ Se vidare i Tillämpningsanvisningar avseende taxestystem för insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enl. SoL

1.1 När kan det bli aktuellt med korttidsboende?

I följande avsnitt beskrivs situationer där det kan bli aktuellt med korttidsboende.

1.1.1 Regelbundet återkommande korttidsboende

Regelbundet återkommande korttidsboende kan vara aktuellt när en anhörig eller närstående vårdar den enskilde och behöver avlastning. Det ska bidra till att den enskilde kan bo kvar hemma i sitt ordinära boende längre än vad som annars hade varit möjligt. För den enskilde innebär regelbundet återkommande korttidsboende att han eller hon kommer till samma boendeenhet och så långt det är möjligt till samma rum.

Insatsen innebär att den enskilde bor hemma kompletterat med regelbundet återkommande perioder på korttidsboende. Perioderna är vanligen någon av följande:

- en vecka på korttidsboende och tre veckor hemma,
- två veckor på korttidsboende och fyra veckor hemma,
- två veckor på korttidsboende och två veckor hemma.

1.1.2 Gästrum

På det särskilda boendet S:t Persgatan 134 finns ett gästrum som är en form av avlösning - gästplats. Gästrummet bokas av den som ska bo där alternativt av dennes närstående utifrån behov och tillgång på plats. Gästrummet kan bokas för 1-4 dygn och ett tillfälle i taget. För att kunna boka gästrummet måste den enskilde ha ett särskilt beslut om avlösning - gästplats.

En förutsättning för att kunna använda gästrummet är att de hälso- och sjukvårdsinsatser som den enskilde behöver är förberedda. Vid behov av större hälso- och sjukvårdsinsatser kan en annan form av korttidsboende vara att föredra.

1.1.3 Tillfälligt ersatt stöd och omsorg från närstående

När en närstående som står för hela eller delar av vården och omsorgen tillfälligt inte kan ge detta stöd kan behov av korttidsboende uppstå för den som får omsorgen. Det kan till exempel bli aktuellt för att den närstående ska kunna få rekreation, resa bort eller om hon eller han blir inlagd på sjukhus – om hemtjänstinsatser inte bedöms vara tillräckliga för att tillgodose brukarens behov.

1.1.4 I avvaktan på lösning av ordinarie bostadssituation

Ibland är det inte praktiskt möjligt att flytta hem direkt efter en sjukhusvistelse till följd av förändring i den enskildes fysiska förmåga. En del hinder kan lösas tillfälligt med hjälpmedel⁵. För att få korttidsboende beviljat under väntan på bostadsanpassning kan det handla om att den enskilde inte kan få den vård och omsorg i hemmet som han eller hon har behov av med de hjälpmedel och den personal som behövs.

⁵ Hjälpmedel kan till exempel handla om en mobil toalett.

1.1.5 Vård i livets slutskede

Vård i livets slutskede⁶ sker vanligen i den enskildes hem. Om den enskilde trots omfattande hemtjänst- och hemsjukvårdsinsatser inte känner sig trygg med den vård och omsorg som ges i hemmet kan korttidsboende bli aktuellt i livets slutskede.

1.1.6 Korttidsboende i särskilt boende

Det kan bli aktuellt med korttidsboende i särskilt boende för den enskilde. Läs vidare om det under kapitlet 2.2.1.

1.2 Myndighetsutövningens utredning och beslut

Korttidsboende är en frivillig insats och kan bara utredas om den enskilde själv vill ansöka. Alla former av korttidsboende som beskrivs i riktlinjen föregås av en ansökan, utredning och bedömning av behov, som mynnar ut i ett beslut. I en utredning om korttidsboende ska syftet med vistelsen tydligt framgå. Beslut om korttidsboende ska om möjligt tidsbegränsas. När vistelsens längd inte på förhand går att bestämma bör en uppföljning göras så snart man kan anta att tiden kan klargöras. Vanligen sker uppföljning efter två till tre veckor.

Om den enskilde ansöker om en särskild omfattning eller period ska det framgå i ansökan. Regelbundet återkommande korttidsboende kan beviljas som mest så att den enskilde bor hemma i sin ordinarie bostad minst halva tiden.

Beslut om korttidsboende i avvaktan på lösning av ordinarie bostadssituation ska ha direkt koppling till hur lång tid det tar att åtgärda de hinder som gör att den enskilde inte kan komma hem till sin bostad eller hur lång tid det tar att skaffa en ny bostad. När hindret är åtgärdat upphör grund för beslut om korttidsboende.

Vid avslag på ansökan till korttidsboende i direkt anslutning till sjukhusvistelse får den enskilde åka hem till sin bostad även om han eller hon överklagar beslutet i väntan på beslut från förvaltningsrätten.

1.2.1 Om behovet förändras under korttidsvistelsen

Den enskildes vård- och omsorgsbehov kan under korttidsvistelsen förändras. Om den enskilde ansöker om särskilt boende och bedöms ha rätt till det, fortsätter vistelsen på korttidsboende till dess ett särskilt boende erbjuds. Tackar den enskilde nej till första erbjudandet, får den enskilde gå hem till sitt ordinära boende i väntan på nytt erbjudande.

Om den enskilde är på korttidsboende men hamnar på sjukhus, läs vidare under punkt 1.4 om vad som gäller kring eventuellt fortsatt behov av korttidsboende.

⁶ Här avses vård i livets slutskede som sker efter att läkare har gjort en så kallad brytpunktsbedömning, det vill säga vården ändrar inriktning från att förlänga liv till att bibehålla livskvalitet. Se vidare dokumentet ”Palliativ vård – Ett framtida östgötaperspektiv”

1.3 Beskrivning av korttidsboende

På ett korttidsboende får den enskilde vård och omsorg efter behov. När den enskilde vistas tillfälligt på korttidsboende för att sedan komma tillbaka till sitt ordinära boende ska stödet till den enskilde ges på ett sådant sätt att den egna förmågan att utföra dagliga aktiviteter bibehålls.

En genomförandeplan ska upprättas för att planera vården och omsorgen till den enskilde under vistelsen på korttidsboendet⁷. Särskilda behov av språk, mat och kultur för personers olika etniska bakgrund ska beaktas⁸.

På ett korttidsboende finns personal under hela dygnet⁹. Korttidsboende är utformat på olika sätt. Den enskilde har tillgång till rum och badrum samt gemensamhetsytor. Alla måltider erbjuds på korttidsboende och det finns möjlighet att äta gemensamt med andra. Trygghetslarm finns som den enskilde kan använda för att påkalla hjälp i akuta situationer.

Verksamheten utgår från innehållet i den enskildes upprättade genomförandeplan, även vardagsträning och social samvaro ska erbjudas.

På ett korttidsboende har kommunen hälso- och sjukvårdsansvar till och med nivå sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast. För mer information se vidare i direktiv och instruktioner för hälso- och sjukvård.

1.4 Behålla plats på korttidsboende vid vistelse på sjukhus?

Om den enskilde som vistas på korttidsboende blir inlagd¹⁰ på sjukhus är beslutet om korttidsboende vilande och platsen kan erbjudas till någon annan. Kommunen ska inte ha korttidsplatser som står tomma i avvaktan på besked om hur länge en person med beslut om korttidsboende ska vara inlagd på sjukhus.

Vid väsentligt förändrat behov ska en ny samordnad vård- och omsorgsplanering göras och biståndshandläggaren tar ny ställning till om det finns behov av korttidsboende efter sjukhusvistelsen. När oförändrat behov av korttidsboende föreligger, och ett pågående beslut om detta finns, så gäller det och då tar sjukhuset kontakt med korttidskoordinatoren. Om möjligt erbjuds personen plats på samma korttidsboende som hon eller han har varit på tidigare. Om behov finns och det tidigare beslutet om korttidsboende har upphört att gälla får biståndshandläggaren fatta ett nytt beslut.

⁷ Se vidare på intranätet ”Riktlinje för dokumentation, inklusive genomförandeplan”

⁸ se mångfaldsplan, fastställd av Vård- och omsorgsnämnden.

⁹ Det finns fastställda bemanningstal som verksamheten bemannas utifrån.

¹⁰ Vid besök i primärvård, på akutmottagning eller vid inläggning på AVA (där inläggningen är tidsbegränsad till 48 timmar) behåller den enskilde sin plats på korttidsboendet.

2. Särskilt boende

Särskilt boende är ett samlingsnamn för olika boendeformer inom äldre och funktionshinderomsorgen. Särskilt boende är en individuellt behovsprövad insats som beviljas enligt 4 kapitlet 1 § socialtjänstlagen (SoL). Det finns särskilda boenden utan speciell inriktning och särskilda boenden för personer med demenssjukdom samt med inriktning för personer med funktionsnedsättning.

Det finns ett lagstadgat krav att kommuner ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre enligt 5 kapitlet 5 § SoL. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring enligt 5 kapitlet 7 § SoL.

Den största gruppen som är i behov av särskilt boende är äldre människor men boendeformen är även till för dem som behöver särskilt boende och är under 65 år.

Syftet med särskilt boende är att tillgodose behov av stöd, vård och omsorg som inte kan ges i ett ordinärt boende. I huvudsak ges särskilt boende till personer som inte längre kan få behovet av tillsyn, omvårdnad och säkerhet tillgodosett i ett eget ordinärt boende. Insatsen kan också ges utifrån psykiska aspekter samt behov av trygghet.

I särskilt boende finns närhet till personal dygnet runt. Ett särskilt boende består av mindre lägenheter med möjlighet till stöd, omsorg, samvaro och aktiviteter. Det finns möjlighet att äta gemensamt med andra.

2.1 Boendeformer

Nedan beskrivs för vilka personer särskilt boende utan speciell inriktning, särskilt boende för personer med demenssjukdom samt särskilt boende för personer med funktionsnedsättning, är till för.

2.1.1 Särskilt boende utan speciell inriktning

Särskilt boende utan speciell inriktning vänder sig till personer som är multisjuka, personer med demenssjukdom som inte är i behov av boende med speciell inriktning och personer som på grund av oro och ensamhet inte klarar att bo i eget ordinärt boende. Personen har somatiska eller psykiska nedsättningar som gör att behovet finns av närhet till personal under hela dygnet. Särskilt boende utan speciell inriktning ska ge den enskilde ett värdigt liv och ett meningsfullt innehåll i dagen.

2.1.2 Särskilt boende för personer med demenssjukdom

Särskilt boende med demensinriktning vänder sig till personer med demenssjukdom som har behov av vård och omsorg **till följd av sin sjukdom**. Det kan handla om att personen har beteenden som till följd av sin art, intensitet eller varaktighet orsakar svårigheter för personen själv eller dennes omgivning. På ett särskilt boende med demensinriktning finns kunskap att bemöta dessa behov samt att ge personer med demenssjukdom ett värdigt liv och ett meningsfullt innehåll i

dagen. Det finns särskilt boende som riktar sig till personer under 65 år med demenssjukdom och **för personer med demenssjukdom som har särskilda behov.**

2.1.3 Särskilt boende för personer med funktionsnedsättning

Särskilt boende för personer med funktionsnedsättning finns med olika inriktningar. Särskilda boenden finns för personer med psykisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller med fysiska nedsättningar. Dessa personer är ofta i aktiv ålder¹¹ och har rätt att leva som andra med ett meningsfullt innehåll i livet.

2.2 Vem kan få särskilt boende?

Särskilt boende beviljas när den enskildes behov inte kan tillgodoses genom stöd i det egna hemmet såsom hemtjänst, boendestöd, anhöriginsatser, ledsagning, tillgång till dagverksamhet eller när återkommande korttidsboende inte är tillräckligt. Personens behov är kopplade till åldrande, sjukdom eller funktionsnedsättning. Det kan handla om demenssjukdom, fysiska besvär eller när den psykiska tryggheten inte kan uppfyllas trots andra stödinsatser. Kan den enskilde flytta till ett annat ordinärt boende med bättre fysisk utformning och på så sätt få sitt behov av tillsyn, omvårdnad, säkerhet och trygghet tillgodosett, föreligger inte skäl för att flytta till särskilt boende.

Särskilt boende är en frivillig insats och kan bara beviljas till personer som själv vill ansöka. Personen erbjuds särskilt boende i Norrköpings kommun oavsett var personen bor. Beslutet ska vara verkställt inom tre månader.

Den enskilde kan när som helst välja att flytta tillbaka till ett ordinärt boende. När en person har flyttat in i ett särskilt boende ska det vara möjligt att bo kvar till livets slut.

2.2.1 Personer som har behov av särskilt boende men inte vet om de vill flytta

Ibland kan det vara svårt för en person att bedöma om den behöver och vill flytta till ett särskilt boende. Situationen kan uppkomma till exempel för personer med demenssjukdom eller av andra skäl nedsatt beslutsförmåga. Under förutsättning att den enskilde har behov av särskilt boende kan denne under en begränsad tid få pröva att bo i särskilt boende för att se om personen trivs. Den enskilde får själv möblera bostaden. Personen får sedan bo kvar i lägenheten om så önskas.

2.2.2 Att flytta till särskilt boende

Debitering av hyra sker från den dag lägenheten står till den enskildes förfogande. När den enskilde flyttar från ordinärt boende till särskilt boende sker flytten efter den enskildes önskemål.

Om den enskilde vistas på korttidsboende och har tackat ja till en lägenhet i särskilt boende ska flytten dit ske skyndsamt, men med individuella

¹¹ företrädesvis personer under 65 år

hänsynstaganden. En flytt kan ske innan lägenheten har möblerats fullt ut, men det ska minst finnas likvärdig möblering som ett korttidsboende innehåller.

2.2.3 Byta särskilt boende

Om personen tackar ja till att flytta till det erbjudna boendet men fortfarande önskar byta till ett annat boende noteras önskemålet och ett erbjudande ges så snart det är möjligt.

Det är möjligt för personen att när som helst framföra en önskan om att få byta till att bo på ett annat särskilt boende.

2.2.4 Tacka nej till särskilt boende

Om personen tackar nej till erbjudet särskilt boende får personen stå kvar i kön, fram till att ett accepterat erbjudande kan ges. Om personen vistas på korttidsboende eller sjukhus och tackar nej till erbjudet särskilt boende, får personen gå hem till sitt ordinära boende och därifrån vänta på ett nytt erbjudande.

2.3 Vad ingår i särskilt boende?

När det är aktuellt med särskilt boende fattas två beslut av myndighetsutövningen. Ett beslut avser bostaden och är inte tidsbegränsat, det andra beslutet avser hemtjänstinsatser och kan variera över tid. I hemtjänstbeslutet vid särskilt boende framgår det vilka insatser av servicekaraktär och vilken personlig omvårdnad som den enskilde beviljas. I särskilt boende för personer med funktionsnedsättning kan boendestöd beviljas istället för hemtjänst.

Beslut om hemtjänst eller boendestöd i särskilt boende ska regelbundet följas upp. Om den enskilde önskar en uppföljning eller om behoven har förändrats, klagomål har framförts eller att andra omständigheter i övrigt är sådana att situationen för den enskilde inte är tillfredställande ska en uppföljning ske.

I avsnittet om hemtjänst eller boendestöd beskrivs de insatser som vanligen beviljas gällande personlig omvårdnad och insatser av servicekaraktär. Omvårdnad och insatser av servicekaraktär ges på särskilt boende enligt samma riktlinje. Behov kring språk, mat och kultur ska beaktas för personer med annan etnisk bakgrund¹².

I tillämpningsanvisningar för taxor¹³ framgår kostnader och detaljer kring vad som ingår i särskilt boende.

Om vård- och omsorgsnämnden behöver renovera eller avveckla ett särskilt boende står alltid nämnden för de boendes kostnader i samband med flytten.

¹² se mångfaldsplan, fastställd av Vård- och omsorgsnämnden.

¹³ Tillämpningsanvisningar avseende taxesystem för insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enl. SoL

2.3.1 Måltider

Alla måltider erbjuds i ett särskilt boende. Maten kan ätas i den gemensamma matsalen eller i den egna bostaden. Personen kan beställa mat från annan leverantör och hanterar då maten i den egna bostaden. Det är dock möjligt att äta i den gemensamma matsalen.

I boendeformen ”särskilt boende för personer med funktionsnedsättning¹⁴” finns bostäder som är utrustade med kök, där kan personerna själva eller med stöd av personal laga sin mat.

2.3.2 Trygghetslarm

Trygghetslarm finns installerat internt för det särskilda boendet och är något som ingår för personen som bor där, det kallas ibland även för internt larmsystem. Genom ett trygghetslarm kan den enskilde påkalla hjälp i akuta situationer från alla platser i inomhusmiljön och i det särskilda boendets utemiljö. Till trygghetslarmet kan även andra larmfunktioner kopplas, som till exempel dörrlarm, sänglarm eller GPS¹⁵.

2.3.3 Socialt innehåll och aktiviteter

Verksamheten ska ordna regelbundna boendemöten eller på annat sätt ta tillvara egna önskemål om socialt innehåll och aktiviteter. Det särskilda boendet ska erbjuda aktiviteter som bibehåller eller utvecklar den enskildes lust och intressen.

Allt stöd till den enskilde ska ges på ett sådant sätt att den egna förmågan att utföra dagliga aktiviteter bibehålles och en meningsfull vardag skapas. Individuella aktiviteter ska genomföras utifrån personens egna önskemål. Vid individuella aktiviteter som sker utanför det särskilda boendet ska den enskilde få hjälp om han eller hon inte kan åka själv.

Det särskilda boendet erbjuder organiserade aktiviteter där den enskilde i förväg kan ta ställning till innehållet genom exempelvis ett program. Personer som är i aktiv ålder¹⁶ kan behöva ytterligare stimulans och eventuellt sysselsättning utanför det särskilda boendet, se vidare i kapitel om dagverksamhet eller daglig verksamhet.

När den enskilde har besök kan de använda det gemensamma köket i det särskilda boendet efter överenskommelse med verksamheten.

2.3.4 Ledsagning

I det särskilda boendet utförs beviljad ledsagning enligt SoL eller LSS av boendets personal.

¹⁴ se vidare under rubriken boendeformer

¹⁵ Se ”Riktlinje för användning av skyddsåtgärder i särskilt boende SoL/LSS samt speciallarm”

¹⁶ företrädesvis personer under 65 år

2.3.5 Hälso- och sjukvård

Kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar i särskilt boende till och med nivå sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast. För mer information se vidare i direktiv och instruktioner för hälso- och sjukvård.

2.4 Hyresförhållande

Den fysiska miljön skiljer sig åt mellan olika särskilda boenden. Det kan vara en mindre lägenhet eller ett rum. Hyresförhållandet regleras av hyreslagen¹⁷ och personer som flyttar in i särskilt boende får ett hyreskontrakt. Hyran i särskilt boende debiteras innevarande månad. Detta gäller även för en make/maka eller sambo som inte har beslut om särskilt boende. I hyran ingår både lägenhetshyra och del av gemensamhetsutrymme. Här är några förtydliganden:

- Hyresgästen har rätt att röka i den egna bostaden men inte i de gemensamma utrymmena. Ett önskemål är att hyresgästen röker utomhus eller på balkong med tanke på sin egen och andras hälsa.
- Hyresgästen får förtära alkohol i den egna bostaden samt i de gemensamma utrymmena under ordnade förhållanden. Vid tillställningar på det särskilda boendet kan verksamheten servera alkohol i de gemensamma utrymmena.
- Hyresgästen får ha husdjur i den egna bostaden under förutsättning att han eller hon själv eller närstående kan ta hand om djuret.
- Hyresgästen i särskilt boende har rätt till samhällsinformation och reklam utöver sin individuella post.
- Om hyresgästen behöver fot- hårvård eller annan behandling på det särskilda boendet, kan boendet upplåta del av gemensamt utrymme för hyresgästens enskilda bruk.

2.4.1 När en lägenhet blir ledig

Enhetschefen på det särskilda boendet ansvarar för att besiktning sker direkt när en lägenhet blir ledig.

Hyresgästen själv, legal företrädare, anhöriga eller dödsboet ansvarar för att möbler och tillhörigheter tas bort från bostaden och töms. Detta ska ske före den sista i nästkommande månad, det vill säga inom uppsägningstiden. Om det finns skäl till att lägenheten inte töms under uppsägningstiden ska enhetschefen se till att det finnas ett skriftligt godkännande om att möbler och tillhörigheter kan stå kvar.

¹⁷ 12 kap. jordabalken

Den dagen som bostaden töms är sista dag som hyra debiteras. Eventuell återbetalning av hyra sker till den enskilde eller till dödsboet om den enskilde har avlidit.

Verksamheten ansvarar för att lägenheten blir flyttstädad när den är tömd.

2.4.2 Renovering av lägenhet

Om besiktningen visar att det finns behov av renovering av lägenheten innan nästa hyresgäst kan flytta in ska det ske så fort som möjligt. Representant från vård- och omsorgskontoret beslutar i samråd med hyresvärd vad som ska renoveras och vilket material och vilka varor som ska användas. Kostnader vid onormalt slitage debiteras den hyresgäst som åsamkat skadan. Hänsyn tas dock till personens sjukdomsbild och funktionsnedsättning vid bedömningen. Normalt slitage ansvarar hyresvärden för.

2.5 Sammanboende i särskilt boende

2.5.1 När båda har behov av särskilt boende

I 2 kap 2 § socialtjänstförordningen finns reglerat att om båda makar, sambor eller registrerade partner beviljas särskilt boende ska båda beredas plats på samma boende om de begär det. Detta kan innebära att man bor i var sin lägenhet i samma särskilda boende eller att paret delar lägenhet. Det är makarnas eller sambornas önskemål som är vägledande.

2.5.2 När en har behov av särskilt boende

En lagändring i socialtjänstlagen 4 kap 1b § trädde i kraft 1 november 2012. Där görs ett förtydligande om skälig levnadsnivå, som även innefattar att äldre personer över 65 år, får sammanbo i ett särskilt boende.

Äldre par, som varaktigt sammanbott, ska kunna fortsätta att göra det även när endast en har behov som kräver boende i särskilt boende för att få service och omvårdnad. Detta gäller endast i de fall båda makarna eller båda samborna vill fortsätta att bo tillsammans.

Ett biståndsbeslut enligt 4 kap 1b § SoL fattas med utgångspunkt i en bedömning om skälig levnadsnivå för den person som har behov av särskilt boende samt om han eller hon önskar att maken eller sambon ska vara medboende. Den make eller sambo som inte har behov av särskilt boende blir en medboende och hyresgäst utan att själv ha den insatsen som beviljat bistånd. Den som inte har beslut om särskilt boende har rätt till hemtjänst eller boendestöd om behov finns. Hälso- och sjukvård i särskilt boende omfattar endast den som har beviljats bistånd om särskilt boende. Den medboende får flytta från det särskilda boendet när personen med beslut om särskilt boende avlider.

För mer information, se vidare i vård- och omsorgsnämndens riktlinje ”Parboende Riktlinje och rutin för utredning, beslut och utförande enligt socialtjänstlagen”.